

รายงานการถอดบทเรียน เกษตรกรต้นแบบ

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

สำนักงานเกษตรพื้นที่ 4
สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร
กรมส่งเสริมการเกษตร

รายงานการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ

เรื่อง “การทำการเกษตรในเมือง”

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒ ๒๕๖๘

สำนักงานเกษตรพื้นที่ ๔

สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการเกษตร

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอผลการถอดบทเรียนจากศพก. หลักเขตภาษีเจริญ ศูนย์เรียนรู้การทำเกษตรในเมือง แขวงบางจาก เขตภาษีเจริญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรณีศึกษาและเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจในแนวทางการทำเกษตรในเมือง เนื้อหาในรายงานครอบคลุมตั้งแต่ประวัติความเป็นมา แรงบันดาลใจ และปัญหา ความท้าทายที่ต้องเผชิญในการทำเกษตรในพื้นที่จำกัด ไปจนถึงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อแก้ไขปัญหา เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิตจนประสบความสำเร็จ การถอดบทเรียนในครั้งนี้ไม่เพียงแต่รวบรวมองค์ความรู้ทางการเกษตรเท่านั้น แต่ยังมุ่งเน้นการเผยแพร่เรื่องราวความมุ่งมั่นและจิตวิญญาณของเกษตรกรผู้อุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่สามารถนำไปปรับใช้และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาภาคการเกษตรในพื้นที่อย่างยั่งยืนต่อไป

สำนักงานเกษตรพื้นที่ ๔

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม

๖

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑๗

ภาคผนวก

๒๒

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
สำนักงานเกษตรพื้นที่ ๔ กรุงเทพมหานคร
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายกิตติศักดิ์ เต่าประเสริฐ
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๙๐ แขวงบางจาก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ ๐๘๑-๖๑๐๒๕๖๑ Facebook - Line Kitiskat
๓. ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๘
๔. สถานภาพ ☒ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาโท
สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก
คณะ/สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ทุเรียน องุ่น มะม่วง
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๔ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
 ๑. กิจกรรมการปลูกผัก
 ๒. กิจกรรมการปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน มังคุด องุ่น ขนุน
 ๓. กิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน
 ๔. กิจกรรมการผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตพืชในโรงเรือน
 - ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การปลูกพืชผสมผสานโดยใช้พื้นที่จำกัด
 - ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพเพื่อลดต้นทุน
 - ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การขยายพันธุ์พืชไว้ใช้เอง และเพื่อจำหน่าย
๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย
 - ๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย
การทำเกษตรในเมืองโดยใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า และการพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต
 - ๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย
การทำเกษตรผสมผสาน และเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

อาชีพเสริมเพิ่มรายได้สำหรับคนเมือง

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การทำเกษตรในเมืองโดยใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่าและการพัฒนาคุณภาพผลผลิตการจัดทำมาตรฐานการผลิต วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างรายได้และใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำเกษตร ในพื้นที่จำกัด เพื่อสร้างรายได้และใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นการปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูง

๒. เผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรในเมือง โดยถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคนิคการเกษตรที่เหมาะสม สำหรับสภาพแวดล้อมในเมืองให้แก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจ และส่งเสริมการพึ่งพาตนเองด้านอาหาร

๓. เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตสู่มาตรฐาน ยกระดับคุณภาพของผลผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เช่น มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) หรือมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาดและความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

ฐานเรียนรู้และแปลงเรียนรู้ ศพก. หลักเขตภาษีเจริญ ศูนย์เรียนรู้การทำเกษตรในเมือง แขวงบางจาก เขตภาษีเจริญ
เนื้อหา

๑. การสำรวจและประเมินพื้นที่ที่มีอยู่ เพื่อกำหนดรูปแบบการปลูกที่เหมาะสม

๒. ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปลูก ได้แก่ แหล่งน้ำ ชนิดของดินและวัสดุปลูก แสงแดด และการระบายอากาศที่เหมาะสมสำหรับพืชแต่ละชนิด

๓. การคัดเลือกและวางแผนการปลูก โดยเรียนรู้วิธีการเลือกชนิดพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่และ วัตถุประสงค์ของการปลูกพืชชนิดนั้น ๆ

๔. เทคนิคการเพาะปลูก เทคนิคการเตรียมวัสดุปลูก การเพาะเมล็ด การย้ายกล้า รวมถึงวิธีการดูแลพืชในแต่ละช่วงการเจริญเติบโต

๕. การขยายพันธุ์พืช โดยปฏิบัติการขยายพันธุ์พืชด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การตอนกิ่ง การปักชำ และการเพาะเมล็ด

๖. การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เรียนรู้การสังเกตอาการของโรคและแมลง รวมถึงวิธีการป้องกันและกำจัดด้วยวิธีธรรมชาติและสารชีวภัณฑ์

๗. การเก็บเกี่ยวและจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เรียนรู้วิธีการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้องเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและยืดอายุการเก็บรักษา

๘. การจัดทำมาตรฐานการผลิต ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการผลิตพืชให้ได้ตามมาตรฐาน GAP เพื่อผลผลิตที่มีคุณภาพคุณภาพและความปลอดภัย

วิธีถ่ายทอด

๑. การบรรยายเชิงทฤษฎี ใช้การบรรยายร่วมกับการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนความรู้

๒. การสาธิตและฝึกปฏิบัติจริง เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำจริง เช่น การเตรียมดิน การเพาะเมล็ด การขยายพันธุ์ และการผสมปุ๋ย

๓. นำผู้เรียนไปดูแปลงปลูกจริง เพื่อให้เห็นตัวอย่างในขั้นตอนต่าง ๆ วิธีแก้ปัญหา และเกิดแรงบันดาลใจในการทำการเกษตร

๔. การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้เข้าใจปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจริงและได้แนวทางแก้ไข

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

แม้กรุงเทพมหานครจะไม่มียุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ แต่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ยังคงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในระดับพื้นที่ และในหลายๆครั้ง ศพก.จะเข้าร่วมประชุมกับสำนักงานเขตในเวทีต่าง ๆ เช่น ประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวง โดยมีแนวทางการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑. การทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลด้านการเกษตรในชุมชนเมือง ศพก. ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลด้านการผลิต ปัญหา และความต้องการของเกษตรกรในเขตพื้นที่ ศพก. รับผิดชอบ โดยเฉพาะในรูปแบบการทำเกษตรเมือง หรือเกษตรผสมผสานที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่จำกัด

๒. การเสนอข้อมูลและแนวทางพัฒนาให้หน่วยงานในพื้นที่นำไปบูรณาการในแผนของ กทม. แม้จะไม่มียุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดโดยตรง แต่ ศพก. ได้ร่วมกับสำนักงานเขต สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพฯ และหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม และสนับสนุนการจัดทำแผนในลักษณะบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

๓. การมีส่วนร่วมในเวทีระดับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมแผนงานของสำนักงานเขต การประชุมสมาชิกสภาเกษตรกร หรือประชุมคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นการเกษตรพระนคร และธนบุรี เพื่อให้ข้อเสนอแนะจากภาคเกษตรกรเข้าสู่แผนปฏิบัติงาน

๔. การติดตามและประเมินผลโครงการในพื้นที่ ศพก. สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อสะท้อนข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในพื้นที่ชุมชนเมือง และเสนอแนวทางปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเฉพาะของกรุงเทพมหานคร

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนราย ศพก. เป็นกระบวนการวางแผนจากฐานข้อมูลด้านการเกษตรจากพื้นที่จริง โดยมีขั้นตอนหลักดังนี้

๑. การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ โดย เกษตรกรต้นแบบ ศพก. ร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านการผลิต ปัญหา ศักยภาพ และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

๒. การประชุมจัดทำแผนผ่านการ (อำเภอ) โดยดำเนินการจัดประชุมร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ได้แก่ หน่วยงานราชการในภาคีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์การเกษตรกร(แปลงใหญ่ วสช. เกษตรกรรุ่นใหม่) และ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. เพื่อระดมความคิดเห็นและกำหนดทิศทางการดำเนินงาน

๓. รวบรวมและเสนอเป็นแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ระดับจังหวัด ผ่านที่ ประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการศพก. และแปลงใหญ่ ระดับกรุงเทพมหานคร จัดทำแผนงานและกิจกรรมของ ศพก. ในรอบปี โดยมีรายละเอียดกิจกรรม งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

๑. ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน

การดำเนินงานทางการเกษตรแบบดั้งเดิมต้องพึ่งพาแรงงานจำนวนมาก ซึ่งในปัจจุบันเป็นเรื่องยากที่จะหาแรงงานที่มีทักษะและพร้อมทำงานในภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง การนำเทคโนโลยีและหลักวิชาการมาปรับใช้จึงเป็นแนวทางสำคัญในการลดการพึ่งพาแรงงานคน และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สามารถบริหารจัดการแปลงเกษตรได้อย่างยั่งยืน

๒. การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

สภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นปัญหากล้งแล้ง ภาวะน้ำท่วม หรือการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและปริมาณน้ำฝน ทำให้จำเป็นต้องหาวิธีการทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่ไม่แน่นอนได้

๓. วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป

การใช้ชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบันที่เร่งรีบและต้องการความสะดวกสบาย ทำให้ความต้องการผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยและมีคุณภาพสูงขึ้น การปรับปรุงวิธีการผลิตให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

๔. การได้รับการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้เข้ามาให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ ฯ ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาตนเอง และทำหน้าที่เป็นต้นแบบในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ สู่เกษตรกรในชุมชน เพื่อให้การทำการเกษตรเป็นอาชีพที่ยั่งยืนและมั่นคง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. ปัญหาพื้นที่จำกัด

เนื่องจากพื้นที่การเกษตรเดิมซึ่งเป็นของครอบครัวมีการแบ่งสรรปันส่วนให้กับญาติพี่น้องตามลักษณะของครอบครัวขยาย ทำให้พื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้มีขนาดเล็กลงอย่างมาก เกษตรกรจึงต้องเผชิญกับข้อจำกัดนี้และจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวแบบดั้งเดิม ไปสู่การใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่มีอยู่ให้ได้มากที่สุด

๒. ปัญหาด้านคุณภาพน้ำและภัยพิบัติ

พื้นที่การเกษตรต้องเผชิญกับปัญหาน้ำเน่าเสียและภาวะน้ำเค็มที่รุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพดินและพืชผล ทำให้การปลูกพืชแบบเดิมเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ยังมีภัยพิบัติทางธรรมชาติอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ปัญหาเหล่านี้จึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกษตรกรต้องศึกษาและนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการทรัพยากรน้ำและป้องกันความเสียหายจากภัยพิบัติ

๓. การปลูกพืชในสภาวะที่ไม่เหมาะสม

จากปัญหาด้านพื้นที่และคุณภาพน้ำดังกล่าว ทำให้เกษตรกรต้องทำการเกษตรในสภาวะที่ทำนายและไม่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตของพืช การนำหลักวิชาการและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม การปรับปรุงดิน การบริหารจัดการน้ำ และการควบคุมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาลงและทำให้การเกษตรยังคงดำเนินต่อไปได้ในสภาวะที่ไม่ปกติรายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑. ระบบน้ำสปริงเกอร์ใช้ในทุ่งทุเรียน ใช้ Timer

๒. ระบบพ่นหมอกใช้ในเห็ด ใช้ Timer

๓. การใช้สารชีวภัณฑ์

๔. ปลูกพืชตามฤดูกาลทำให้ลดต้นทุนได้

๕. หลักการขยายพันธุ์ ได้แก่ ตอนกิ่ง ตัดตา ทาบกิ่ง ปักชำ ควบแน่น

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. ระบบน้ำสปริงเกอร์พร้อมระบบตั้งเวลา (Timer)

ระบบนี้ถูกนำมาติดตั้งในแปลงปลูกไม้ผลที่มีมูลค่าสูง เช่น ทุเรียน และ องุ่น โดยติดตั้งหัวจ่ายน้ำแบบสปริงเกอร์กระจายทั่วพื้นที่ การควบคุมการทำงานจะผ่าน ตัวตั้งเวลา (Timer) ซึ่งถูกตั้งโปรแกรมให้จ่ายน้ำตามปริมาณและช่วงเวลาที่เหมาะสมอย่างแม่นยำ เช่น การให้น้ำในตอนเช้าตรู่หรือช่วงเย็น เพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสียจากการระเหย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนี้ทำให้สามารถประหยัดน้ำและแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันก็ช่วยให้พืชได้รับน้ำในปริมาณที่สม่ำเสมอและเพียงพอต่อการเจริญเติบโต ส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้นและเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในการปลูก

๒. ระบบพ่นหมอกสำหรับเพาะเห็ดพร้อมระบบตั้งเวลา (Timer)

ในโรงเรือนเพาะ เห็ด มีการติดตั้งหัวพ่นหมอกขนาดเล็กเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่มีความชื้นสูง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเห็ด ระบบนี้เชื่อมต่อกับ ตัวตั้งเวลา (Timer) ซึ่งจะสั่งให้ระบบพ่นหมอกทำงานเป็นช่วง ๆ ตลอดทั้งวันและคืนเพื่อรักษาระดับความชื้นในอากาศให้คงที่ตามที่เห็ดต้องการ

การใช้งานระบบนี้ช่วยลดภาระการทำงานของเกษตรกรในการดูแลความชื้น และทำให้การผลิตเห็ดเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณที่แน่นอน

๓. การใช้สารชีวภัณฑ์

เมื่อตรวจพบการระบาดของโรคพืชหรือแมลงศัตรูพืชในระยะเริ่มต้น จะเลือกใช้สารชีวภัณฑ์ที่เหมาะสม เช่น จุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ หรือสารสกัดจากพืชธรรมชาติ แทนการใช้สารเคมีสังเคราะห์ โดยจะผสมสารชีวภัณฑ์กับน้ำในอัตราส่วนที่กำหนดแล้วฉีดพ่นไปยังพืชที่ได้รับผลกระทบ

การใช้สารชีวภัณฑ์นี้ช่วยควบคุมศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ทิ้งสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม และยังช่วยรักษาสสมดุลของระบบนิเวศในแปลงเกษตร

๔. การปลูกพืชตามฤดูกาล

ทำการวางแผนการเพาะปลูกโดยพิจารณาจากปัจจัยทางธรรมชาติ เช่น ปริมาณน้ำฝนและแสงแดด ในแต่ละช่วงของปี โดยจะเลือกปลูกพืชที่เหมาะสมกับแต่ละฤดูกาล ตัวอย่างเช่น การปลูกพืชที่ทนแล้งในฤดูร้อน หรือการปลูกพืชที่ต้องการน้ำมากในฤดูฝน

๕. หลักการขยายพันธุ์พืช

เพื่อให้มีต้นพันธุ์ไว้ใช้เองและเพื่อจำหน่าย เกษตรกรได้นำหลักการขยายพันธุ์มาใช้ในหลากหลายวิธี ได้แก่

๑) การตอนกิ่ง เลือกกิ่งที่สมบูรณ์แล้วทำการควั่นเปลือก ห่อด้วยวัสดุเพาะชำเพื่อกระตุ้นให้รากงอก

๒) การติดตาและทาบกิ่ง นำส่วนของพืชพันธุ์ดี (ตาหรือกิ่ง) ไปเชื่อมกับต้นตอที่มีรากแข็งแรง เพื่อให้ได้พืชต้นใหม่ที่มีคุณสมบัติที่ดี

๓) ปักชำ นำกิ่งหรือส่วนของพืชที่ตัดมาปักลงในวัสดุเพาะชำเพื่อสร้างต้นใหม่

๔) การควบแน่น เป็นเทคนิคที่ใช้ร่วมกับการปักชำเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ชื้นมาก ทำให้กิ่งชำไม่เหี่ยวเฉาและออกรากได้ง่ายขึ้น

การประยุกต์ใช้หลักการขยายพันธุ์ทำให้เกษตรกรสามารถผลิตต้นพันธุ์ได้เองอย่างต่อเนื่องและมีต้นทุนต่ำ และยังสามารถสร้างรายได้เสริมจากการจำหน่ายต้นพันธุ์ได้อีกด้วย

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๑. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ขั้นตอนที่ ๑ การเก็บตัวอย่างดิน ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างดินจากหลายๆ จุดในแปลง โดยใช้เครื่องมือที่สะอาดและเก็บดินที่ความลึกประมาณ ๑๕ - ๓๐ เซนติเมตร ตัวอย่างดินที่เก็บมาจะนำมาผสมรวมกันให้เป็นเนื้อเดียวในถุงที่สะอาดและมีฉลากระบุรายละเอียด

ขั้นตอนที่ ๒ การส่งตัวอย่างไปวิเคราะห์ นำถุงตัวอย่างดินที่ได้ส่งไปยังหน่วยงานที่ให้บริการวิเคราะห์ดิน เช่น กรมพัฒนาที่ดิน หรือห้องปฏิบัติการเอกชนที่ได้มาตรฐาน

ขั้นตอนที่ ๓ การรับผลวิเคราะห์และจัดทำแผนการใช้ปุ๋ย ผลการวิเคราะห์จะแสดงข้อมูลค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) และปริมาณธาตุอาหารหลักและรองที่จำเป็นต่อพืช เช่น ไนโตรเจน (N), ฟอสฟอรัส (P), โพแทสเซียม (K) รวมถึงธาตุอาหารอื่น ๆ

จากข้อมูลที่ได้รับ จะนำมาพิจารณาเพื่อจัดทำแผนการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม โดยจะเลือกชนิดและปริมาณปุ๋ยที่มีธาตุอาหารที่ดินขาดอยู่และพืชต้องการอย่างแท้จริง

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินช่วยให้พืชได้รับสารอาหารครบถ้วนตามความต้องการ ลดการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น ทำให้ลดต้นทุนการผลิตและยังช่วยป้องกันปัญหาดินเสื่อมสภาพจากการสะสมของสารเคมี

๒. การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชปลูกตามฤดูกาล

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์สภาพภูมิอากาศและปัจจัยแวดล้อม ทำการศึกษาและทำความเข้าใจสภาพภูมิอากาศของพื้นที่ในแต่ละช่วงฤดูกาล เช่น ฤดูฝน ฤดูแล้ง อุณหภูมิ และความเสี่ยงจากโรคและแมลง

ขั้นตอนที่ ๒ การคัดเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม โดยเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับแต่ละสภาพแวดล้อม เช่น ในฤดูฝนอาจจะเลือกพันธุ์พืชที่ทนทานต่อโรคเชื้อราและน้ำขัง ในขณะที่ในฤดูแล้งอาจจะเลือกพันธุ์ที่ทนทานต่อความแห้งแล้งและใช้น้ำน้อย

ตัวอย่างเช่น การปรับเปลี่ยนไปปลูก มะละกอไทยพันธุ์ที่ตัดต่อพันธุกรรม ซึ่งมีความทนทานต่อโรคใบด่างจุดวงแหวน (Papaya Ring Spot Virus: PRSV) ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการปลูกมะละกอ ทำให้ได้ผลผลิตที่คงที่และลดการใช้สารเคมี

การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชปลูกตามฤดูกาลและตามปัญหาเฉพาะหน้า ช่วยให้พืชสามารถเจริญเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ ลดความเสี่ยงจากความเสียหายจากโรคและแมลง และทำให้เกษตรกรมีความยั่งยืนมากขึ้นในระยะยาว

๕. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ทุเรียน	พื้นที่ปลูกจำนวน	๐ - ๓ - ๐	(ไร่-งาน-วา)
๑.๒) ออ่งุ่น	พื้นที่ปลูกจำนวน	๐ - ๑ - ๐	(ไร่-งาน-วา)
๑.๓) มะม่วงน้ำดอกไม้	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ - ๐ - ๐	(ไร่-งาน-วา)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าทุเรียน (๐.๗๕ ไร่) มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าต้นพันธุ์ เริ่มแรกปลูกจำนวน ๓๐ ต้น ๆ	เป็นเงิน ๓,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๒) ค่าขนส่งต้นพันธุ์	เป็นเงิน ๕๐๐	บาท/ไร่
๑.๓) ค่าไฟ	เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๔) ค่าปุ๋ยหมัก	เป็นเงิน ๖,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๕) อะบาเม็กดิน	เป็นเงิน ๓๕๐	บาท/ไร่
๑.๖) ค่าแรง	เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๗) มีดตัดทุเรียน	เป็นเงิน ๑๐๐	บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๔๓,๙๕๐ บาท/ไร่

รายได้ ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่

๒) สินค้าออ่งุ่น (๐.๒๕ ไร่) มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าโรงเรือน	เป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๒) ต้นพันธุ์		
ป๊อคำ จำนวน ๕ ต้น ๆ ละ ๔๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๐๐๐	บาท/ไร่
คิมสัน จำนวน ๕ ต้น ๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๐๐๐	บาท/ไร่
เขียวไร่เมล็ด จำนวน ๕ ต้น ๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๐๐๐	บาท/ไร่
Black Opal จำนวน ๕ ต้น ๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๐๐๐	บาท/ไร่
(เป็นจำนวนที่นำมาปลูกในพื้นที่ ๐.๒๕ ไร่)		
๑.๓) ค่าไฟ	เป็นเงิน ๘,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๔) ค่าปุ๋ย		
มูลค่างคาว	เป็นเงิน ๖,๔๐๐	บาท/ไร่
ปุ๋ยสูตร ๐ - ๐ - ๖๐	เป็นเงิน ๔,๐๐๐	บาท/ไร่
ปุ๋ยสูตร ๘ - ๒๔ - ๒๔	เป็นเงิน ๔,๐๐๐	บาท/ไร่
ปุ๋ยสูตร ๑๖ - ๑๖ - ๑๖	เป็นเงิน ๔,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๕) แคลเซียมโบรอน	เป็นเงิน ๔๐๐	บาท/ไร่
๑.๖) ยาฆ่าเชื้อรา	เป็นเงิน ๘๐๐	บาท/ไร่
๑.๗) อะบาเม็กดิน	เป็นเงิน ๓๕๐	บาท/ไร่
๑.๘) ค่าวางระบบน้ำ	เป็นเงิน ๘,๐๐๐	บาท/ไร่

๑.๙) กรรไกร ๔๕๐ บาท	เป็นเงิน ๔๕๐	บาท/ไร่
๑.๑๐) ค่าแรง	เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๑๗๔,๔๐๐ บาท/ไร่		
รายได้ ๓๒๐,๐๐๐ บาท/ไร่		
- ๓) สิ้นค้ามะม่วง (๑ ไร่) มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
๑.๑) ค่าปุ๋ย	เป็นเงิน ๑,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๒) ค่าไฟ	เป็นเงิน ๒,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๓) ค่าถุงห่อผล	เป็นเงิน ๒๐๐	บาท/ไร่
๑.๔) ค่าแรง	เป็นเงิน ๓,๐๐๐	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๖,๒๐๐ บาท/ไร่		
รายได้ ๑๐,๐๐๐ บาท/ไร่		
- ๒.๓ รายได้ของเกษตรกรกรณีแบบ มีดังนี้
- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ทุเรียน องุ่น มะม่วง เห็ด ผัก
เฉลี่ยรายได้วันละ ๘๒๐ บาท/วัน
 - ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ทุเรียน องุ่น มะม่วง เห็ด ผัก
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๕,๗๕๐ บาท/สัปดาห์
 - ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ทุเรียน องุ่น มะม่วง เห็ด ผัก
เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๒๕,๐๐๐ บาท/เดือน
 - ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ทุเรียน องุ่น มะม่วง เห็ด ผัก เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

๑. มีรายได้ที่มั่นคงและเพิ่มขึ้น การนำหลักวิชาการและเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณมากขึ้น สามารถจำหน่ายได้ในราคาที่ดี ส่งผลให้มีรายได้ที่สม่ำเสมอและมั่นคงกว่าการทำเกษตรแบบดั้งเดิม

๒. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีขึ้น การลดการใช้สารเคมีในแปลงเกษตรช่วยให้สุขภาพกายแข็งแรงขึ้น นอกจากนี้ ความสำเร็จในการพัฒนาอาชีพและความภาคภูมิใจในการเป็นต้นแบบยังส่งผลดีต่อสุขภาพจิต

๓. มีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม ความสำเร็จจากการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ทำให้เกิดความรู้สึกรักภูมิใจในอาชีพเกษตรกร

๔. เป็นผู้ช่วยอนุรักษ์พืชพันธุ์ทางการเกษตร: การศึกษาและประยุกต์ใช้เทคนิคการขยายพันธุ์พืช ทำให้สามารถเก็บรักษาและขยายพันธุ์พืชที่ดีและหายากไว้ได้

๕. ได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง การเป็นเกษตรกรต้นแบบผลักดันให้ต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ เช่น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหา ทำให้เกิดการพัฒนาดตนเองและเพิ่มทักษะความรู้ด้านการเกษตรสมัยใหม่อย่างต่อเนื่อง

๒) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรรายอื่น

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจ เกษตรกรรายอื่นมีโอกาสเข้ามาศึกษาดูงานและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการนำความรู้และเทคโนโลยีไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

๒. เกิดการสร้างสรรค์เครือข่ายความร่วมมือ ศูนย์เรียนรู้ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ได้มาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรร่วมกัน

๓) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชน ศูนย์เรียนรู้ ทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้เชิงปฏิบัติที่เข้าถึงง่ายสำหรับคนในชุมชนทุกเพศทุกวัย ตั้งแต่เด็กนักเรียนจนถึงเกษตรกรผู้สูงอายุ

๒. ได้บริโภคผลผลิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ การทำการเกษตรแบบลดการใช้สารเคมี ทำให้ชุมชนได้บริโภคผลผลิตทางการเกษตรที่สดใหม่และปลอดภัยต่อสุขภาพ

๓. สร้างพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชน แปลงเกษตรที่ได้รับการดูแลอย่างดีไม่เพียงแต่ให้ผลผลิต แต่ยังช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง ทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีและน่าอยู่ขึ้น

๔. เป็นวิทยากรและผู้ให้ความรู้ เกษตรกรต้นแบบสามารถทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้กับชุมชนและโรงเรียนต่าง ๆ ที่สนใจ

๕. แบ่งปันและขยายพันธุ์พืชที่ดีและหายาก: มีการแบ่งปันพันธุ์พืชที่มีคุณภาพและหายากให้กับสมาชิกในชุมชน เพื่อให้สามารถนำไปปลูกและขยายผลต่อไปได้ เป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารและพันธุ์กรรมพืชในระดับท้องถิ่น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและภาวะโลกร้อน การปรับเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรจากการใช้เครื่องจักรหนักหรือการเผาในที่โล่ง มาเป็นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบให้น้ำอัตโนมัติ ช่วยลดการใช้เชื้อเพลิงและลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ซึ่งเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน

๒. ลดการเผาในพื้นที่เกษตร การปลูกพืชแบบผสมผสานและการนำเศษซากพืชมาใช้ทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ทำให้ไม่จำเป็นต้องกำจัดวัชพืชหรือเศษซากพืชด้วยการเผา ซึ่งช่วยลดปัญหาหมอกควันและมลพิษทางอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย การหันมาใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืชและโรคพืช ช่วยลดปริมาณการใช้สารเคมีสังเคราะห์ในแปลงเกษตร ทำให้ดินและแหล่งน้ำในบริเวณใกล้เคียงไม่ปนเปื้อนสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ

๔. ใช้พื้นที่อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด การปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่จำกัดช่วยให้สามารถสร้างมูลค่าจากพื้นที่ทุกตารางนิ้วได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องขยายพื้นที่การเกษตรเพิ่ม ทำให้ไม่เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าหรือพื้นที่ธรรมชาติ

๕. เพิ่มมูลค่าสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การปลูกพืชที่มีมูลค่าสูงและปลอดภัยจากสารเคมี เป็นการสร้างทางเลือกให้ผู้บริโภคหันมาสนับสนุนผลผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการทำเกษตรที่ใส่ใจต่อธรรมชาติ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบให้กับชุมชน ศพก. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางความรู้ที่เปิดกว้างสำหรับทุกคนในชุมชน เป็นจุดที่เกษตรกรและผู้สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้จากแปลงจริงและจากประสบการณ์ตรงของเกษตรกรต้นแบบ

๒. มีแปลงเรียนรู้ที่หลากหลายและครบวงจร ศพก. หลัก เขตภาษีเจริญ มีแปลงเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลากหลายกิจกรรม ตั้งแต่การปลูกพืชผัก ไม้ผล ไปจนถึงการเพาะเห็ดและการผลิตปุ๋ยหมัก ทำให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมสามารถเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจได้อย่างครบถ้วน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑. เป็นจุดศึกษาดูงานและอบรม ศพก. เปิดต้อนรับเกษตรกรและนักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ เข้ามาศึกษาดูงานและเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะที่นำไปใช้ได้จริง

๒. เป็นวิทยากรให้ความรู้ในชุมชน เกษตรกรต้นแบบได้ลงพื้นที่เพื่อเป็นวิทยากรในโครงการต่าง ๆ ของชุมชน เช่น โครงการอาหารกลางวันของ สสส. ซึ่งเป็นการขยายผลความรู้ด้านการเกษตรปลอดภัยสู่กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑. ให้คำปรึกษาด้านการจัดการโรคและแมลง เมื่อเกิดปัญหาการระบาดของโรคพืชและแมลงสามารถเข้ามาขอคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและเหมาะสม

๒. เป็นช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและประสานงาน เกษตรกรต้นแบบรับหน้าที่เป็นผู้รับฟังปัญหาและเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ปัญหาน้ำเสีย และทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักการระบายน้ำ เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๑. เป็นศูนย์กระจายข้อมูลข่าวสาร ศพก. เป็นจุดที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารที่สำคัญได้ เช่น การแจกแผ่นพับหรือการประชาสัมพันธ์ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๒. ให้บริการองค์ความรู้ด้านการปลูกพืช ศพก. มีการจัดเตรียมความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ไว้ให้บริการ ทำให้เกษตรกรสามารถศึกษาข้อมูลที่ถูกต้องและนำไปประยุกต์ใช้ได้

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้นำชุมชน เกษตรกรต้นแบบใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้นำชุมชน เพื่อให้ผู้นำชุมชนนำความรู้ไปเผยแพร่และขยายผลต่อให้กับสมาชิกในชุมชนของตนเองอย่างทั่วถึง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑. การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ศพก. มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้มแข็ง

๒. การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน มีการร่วมหารือและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนด้านการเกษตร ทำให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกันและตอบสนองต่อความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. การจัดประชุมคณะกรรมการ ในฐานะประธาน ได้มีการจัดประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหารือและนำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในพื้นที่

๒. การติดตามและประเมินผล มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ ศพก. อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทัน่วงที

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

๑. การช่วยเหลือเกษตรกรอย่างยั่งยืน ความภาคภูมิใจสูงสุดคือการได้เห็นว่าคุณรู้และเทคโนโลยีที่ถ่ายทอดออกไป ไม่ได้เป็นเพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่เป็นการสร้างความสามารถให้กับเกษตรกรในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว ทำให้การทำเกษตรเป็นอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน

๒. การเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหา การจัดตั้ง ศพก. เป็นศูนย์รวมในการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร ทำให้มีจุดนัดพบที่ชัดเจนในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งช่วยลดความซับซ้อนในการเข้าถึงข้อมูล และทำให้ปัญหาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วและตรงจุด

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๑. ในรูปแบบทางการ มีบทบาทสำคัญในฐานะ สภาเกษตรกร อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ศบกต. และกรรมการสถานศึกษา ซึ่งทำให้สามารถนำนโยบายและแนวทางจากส่วนกลางมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ในรูปแบบไม่เป็นทางการ: นอกเหนือจากตำแหน่งที่เป็นทางการแล้ว ยังเป็น ผู้นำกิจกรรมด้านการเกษตร ในชุมชนย่อย ๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในระดับรากหญ้า

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๑. การสละเวลาส่วนตัว ความสำเร็จของ ศพก. เกิดจากการอุทิศเวลาส่วนตัวในการวางแผน จัดกิจกรรม ให้คำปรึกษา และดูแลศูนย์เรียนรู้ ฯ อย่างต่อเนื่อง

๒. การสละทรัพย์สินส่วนตัว มีการลงทุนและสละทรัพย์สินส่วนตัวบางส่วนเพื่อเป็นทุนเริ่มต้นในการจัดตั้งและปรับปรุงแปลงเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์

๓. การสละแรงกายและแรงใจ การทำงานเพื่อส่วนรวมต้องใช้ทั้งแรงกายและแรงใจอย่างมาก ซึ่งเกษตรกรต้นแบบได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความทุ่มเทอย่างเต็มที่ในการผลักดันให้ ศพก. ประสบความสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำอะไรให้สังคมหรือองค์กร ให้นึกถึงประโยชน์ส่วน รวมก่อนส่วนตนเสมอ

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑) นางสาวฐานียา เหลียววัฒนกิจ

หัวหน้าสำนักงานเกษตรพื้นที่ ๔

หน้าที่ : วิทยากรกระบวนการ

๒) นางสาวสุนิษา ปั่นสุข

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

หน้าที่ : การจดละเอียดและอัดเสียง

๓) นางสาวพรรณนิภา สุไธทอน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

หน้าที่ : คนจับประเด็น (เขียนกระดาดหาง/กระดาน)

๔) นางสาวปิยาพัชร ประไพพาณิชย์

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

หน้าที่ : ผู้ช่วยวิทยากรกระบวนการ

๕) นายสาคร ทองสลับ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

หน้าที่ : คนเก็บภาพ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. การเตรียมการ

๑) จัดตั้งทีมถอดบทเรียน

๒) แบ่งหน้าที่ในการถอดบทเรียน

๓) ทำแผนลงวันถอดบทเรียน

๔) เตรียมอุปกรณ์

๒. การจัดเวทีถอดบทเรียน

๑) จัดสถานที่

๒) แจกวัสดุประสงคในการถอดบทเรียน

๓) ดำเนินกระบวนการถอดบทเรียน

๔. การสรุปบทเรียน เรียบเรียงและจัดทำรายงาน

๕. ส่งข้อมูลให้แก่เกษตรกรต้นแบบ เพื่อตรวจสอบข้อมูล และเพิ่มเติมข้อมูล

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑) การถามตอบอาจยังได้ข้อมูลที่ไม่ละเอียดพอ หรือยังไม่ครบถ้วน

๒) เวลาในการถอดบทเรียนไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

๓) เกษตรกรติดภารกิจทำให้เวลาในการสอบถามข้อมูลน้อยลง

ถอดบทเรียนครั้งที่ ๑

ถอดบทเรียนครั้งที่ ๒

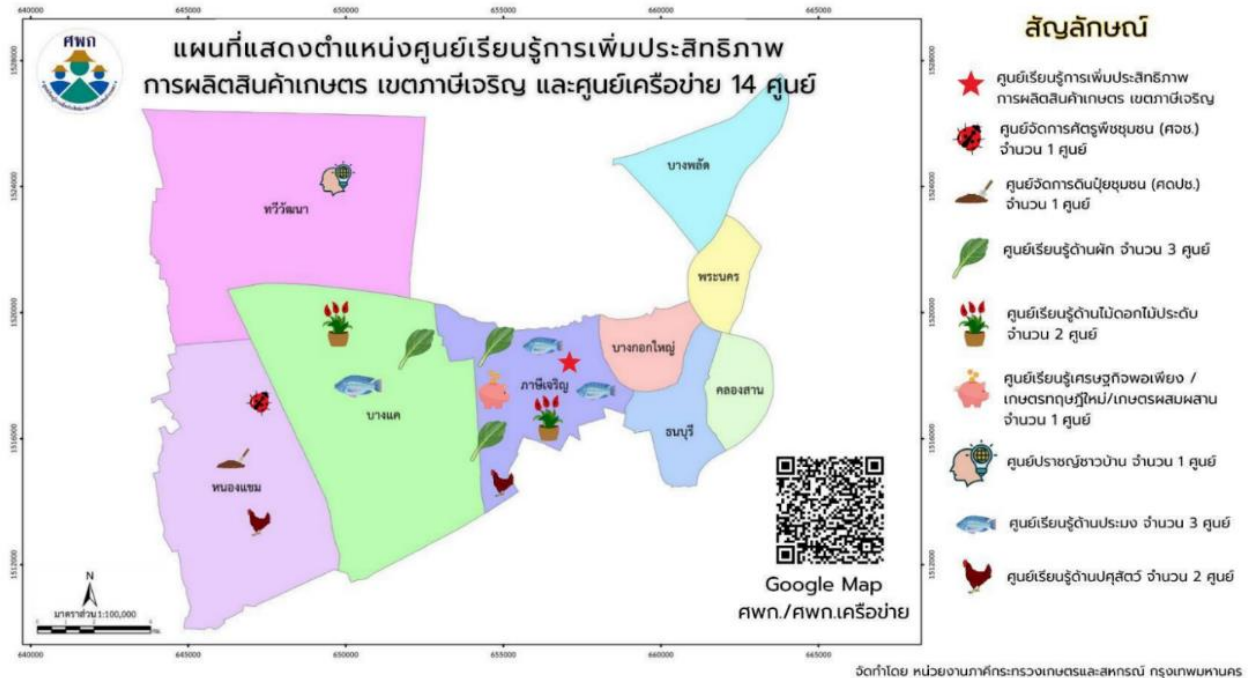

ถอดบทเรียนครั้งที่ ๓

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ
 ๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
 ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศวก. และศวก. เครือข่าย

ทำเนียบ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้การทำเกษตรในเมือง แขวงบางจาก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

สินค้าหลัก : พืชผัก

พื้นที่เป้าหมาย : ๒ ไร่

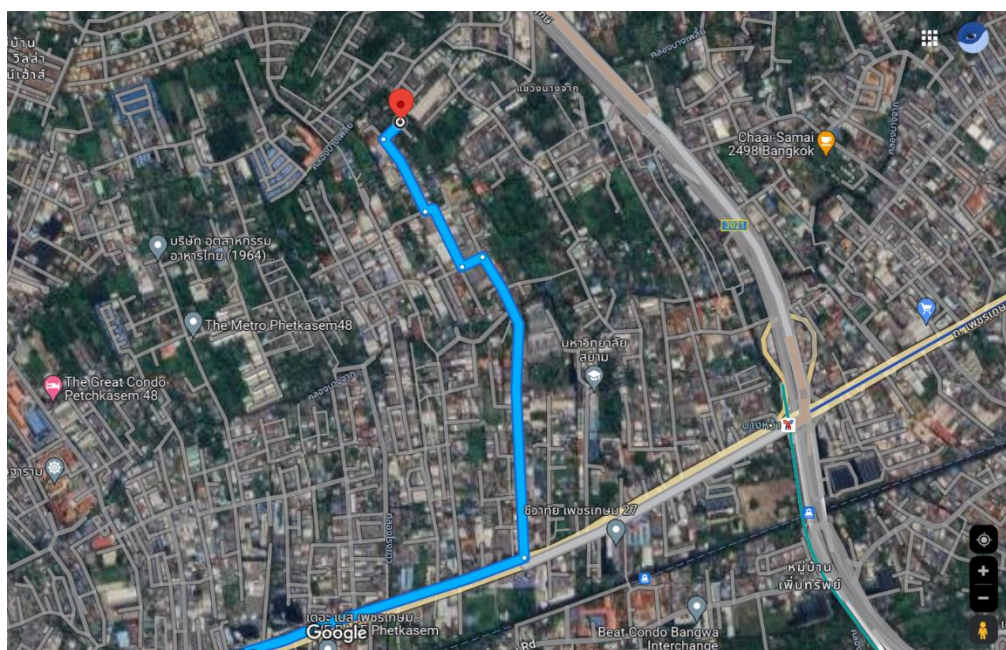
เกษตรกรเป้าหมาย : พื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเกษตรพื้นที่ ๔ แบ่งเป็นเขตชั้นใน ได้แก่ เขตพระนคร เขตคลองสาน เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ และเขตบางพลัด เขตชั้นนอก จำนวน ๔ เขต ได้แก่ เขตทวีวัฒนา เขตบางแค เขตภาษีเจริญ และเขตหนองแขม

สถานที่ตั้ง : บ้านเลขที่ ๙๐ หมู่ที่ - แขวงบางจาก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

พิกัด: Latitude ๑๓.๗๒๗๒๕๘ Longitude ๑๐๐.๔๔๘๙๕๙

X ๖๕๖๖๗๒ Y ๑๕๑๘๐๓๓ zone ๔๗

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายกิตติศักดิ์ เต้าประเสริฐ อายุ ๕๘ ปี

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๙๐ หมู่ที่ - แขวงบางจาก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๑-๖๑๐๒๕๖๑

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรในพื้นที่นิยมปลูกพืชผัก ไม้ดอก-ไม้ประดับ และไม้ผล ตามลำดับ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะผลิตในเชิงพาณิชย์ มีการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่มาก เพื่อดูแลและเร่งให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ โดยการตลาดจะจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางและมักถูกกำหนดราคาตามกลไกการตลาดในช่วงเวลานั้นๆ ไม่สามารถกำหนดราคาขายเองได้ ประกอบกับแรงงานในพื้นที่หายาก และอัตราการจ้างค่อนข้างสูง จึงเป็นที่มาของต้นทุนการผลิตที่สูงแต่ราคาขายค่อนข้างต่ำ และอีกส่วนหนึ่ง กรุงเทพมหานครเป็นชุมชนเมือง จึงมีประชาชนทั่วไปที่สนใจทำ

การเกษตรในลักษณะของเกษตรในเมืองเพิ่มมากขึ้น ตามแนวโน้มคนรักสุขภาพปลูกผักทานเองและลดรายจ่ายในครัวเรือน

แนวทางการพัฒนา : พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเกษตรกรและผู้สนใจเรื่องการทำเกษตรในเมืองโดยใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า โดยเป็นการทำเกษตรผสมผสานแบบปลอดสารพิษ และเศรษฐกิจพอเพียง การทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพเพื่อลดต้นทุน สามารถเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้สำหรับคนเมือง

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การขยายพันธุ์พืชและการผลิต

การนำไปใช้ประโยชน์ : เป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรทั่วไป และผู้สนใจทำการเกษตรในเมือง

หลักสูตรการเรียนรู้ :

หลักสูตรหลัก : การทำเกษตรในเมืองโดยใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า และการพัฒนาคุณภาพผลผลิต/
การจัดทำมาตรฐานการผลิต

หลักสูตรบังคับ : การทำเกษตรผสมผสาน และเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรเสริม : อาชีพเสริมเพิ่มรายได้สำหรับคนเมือง

ฐานการเรียนรู้ :

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตพืชในโรงเรือน

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การปลูกพืชผสมผสานโดยใช้พื้นที่จำกัด

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพเพื่อลดต้นทุน

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การขยายพันธุ์พืชไว้ใช้เอง และเพื่อจำหน่าย

แปลงเรียนรู้ : ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณบ้าน และ สวนเกษตรผสมผสาน โดยเป็นพื้นที่ ของนายกิตติศักดิ์ เองทั้งหมด

๑. กิจกรรมการปลูกผัก

๒. กิจกรรมการปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน มังคุด ฝรั่ง ขนุน

๓. กิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน

๔. กิจกรรมการผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ

เครือข่ายของ ศพก.หลัก : จำนวน ๑๖ ศูนย์ ที่บันทึกในระบบรายงาน ศพก.

(<https://learningpoint.doe.go.th/form-profile>)

: ข้อมูล ณ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๖

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร : นางสาวสุนิษา ปั่นสุข นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๙-๔๗๘๓๒๕๑

ข้อมูล ณ วันที่ 7 สิงหาคม 2566

หมายเหตุ ข้อมูลทั้งหมดไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ A4

